

Tadqiqot.uz

ЎЗБЕКИСТОНДА
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
ТАДҚИҚОТЛАР
МАВЗУСИДАГИ
КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ

2020

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидағи изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

No 20
30 сентябрь

conferences.uz

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 20-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
5-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
20-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-5**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
20-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-5**

ТОШКЕНТ-2020

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2020]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 20-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 сентябрь 2020 йил. - Тошкент: Tadqiqot, 2020. - 13 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиши йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга баршиланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илфор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, очимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Хуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Раҳима (Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фарғона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидағи изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманганд мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви

PhD Шакирова Шоҳида Юсуповна (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази)

6.Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш худудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажида Дилдора Раҳматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Воҳидова Меҳри Ҳасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброҳимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобоҳонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган мухандислик-курилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.Ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўқтам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Сахифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

ДАВЛАТ БОШҚАРУВИ

1. Исломова Рухсора Баходировна ЁШЛАРНИ ВАТАНПАРVARЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШДА МАФКУРАВИЙ ИММУНИТЕТНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ	7
2. Атамуратов Мурат Утепбергенович БОШҚАРУВ КАДРЛАР КОМПЕТЕНТЛИГИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МЕЗОНЛАРИ	9

ДАВЛАТ БОШҚАРУВИ

ЁШЛАРНИ ВАТАНПАРVARLIK РУХИДА ТАРБИЯЛАШДА МАФКУРАВИЙ ИММУНИТЕТНИ ШАКЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ

*Исломова Рухсора Баходировна
Тошкент шаҳар Сиргали тумани
268-сонли мактаб ўқитувчиси
Эл.поч: tulkin_pardayev@inbox.uz
Телефон:+998(90)9160929*

Аннотация: Мақола замонавий тараққиёт шароитида ёшларнинг ҳарбий-вatanparvarlik тарбиясида инновацион ёнлашувларни кўллашнинг долзарб масалаларини ёритишга бағишиланган. Ватанпарварлик тарбиянинг фуқаролик жамияти қадриятлари билан ўйғунлигига алоҳида эътибор қаратилган.

Калит сўзлар: Ватанпарварлик, фуқаролик жамияти, ижтимоий хавфсизлик, Ватанга муҳаббат, ватанпарварлик онги, тарбияда инновациялар.

Бугун биз тез суръатлар билан ўзгариб бораётган инсоният ҳозирга қадар бошидан кечирган даврлардан тубдан фарқ қиласидан ўта шиддатли ва мураккаб бир замонда яшамоқдамиз. Глобаллашув жараёни ҳаётимизга тоборо тез ва чукур кириб келаётганинг асосий омили ва сабаби хусусида гапирганда шуни объектив тан олиш керак, бугунги кунда ҳар қайси давлатнинг тараққиёти ва равнаки нафақат яқин ва узок қўшнилар балки жаҳон миқёсида бошқа миңтаقا ва ҳудудлар билан шундай чамбарчас боғланиб бораяптики, бирон мамлакатнинг бу жараёндан четда туриши ижобий натижаларга олиб келмаслигини тушуниш, англаш қийин эмас. Бундай шароитда ахолимизнинг асосий қисмини ташкил этадиган ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш масаласига эътибор қаратиш зарур.

Глобаллашув – бу аввало ҳаёт суръатларининг бекиёс даражада тезлашуви демакдир. Ўзбекистон Республикаси Биринчи Президенти И.Каримов айтганларидек гояга қарши фақат ғоя, фикрга қарши фақат фикр, жаҳолатга қарши фақат маърифат билан курашмоқ лозим. Бугунги замонда мафкура полигонлари ядро полигонларидан ҳам кўпроқ кучга эга. Бу масаланинг инсонларни доимо огоҳ бўлишига ундовчи томони шундаки, агар ҳарбий, иқтисодий, сиёсий тазиик бўлса, буни сезиш, кўриш, олдини олиш мумкин, аммо мафкуравий тазиикни, унинг таъсири ва оқибатларини тезда илғаб етиш ниҳоятда қийин.

Мана шундай вазиятда одам ўз мустақил фикрларига, замонлар синовидан ўтган ҳаётий – миллий қадриятларга, соғлом негизда шаклланган дунёқараш ва мустаҳкам иродага эга бўлмаса, ҳар турли маънавий таҳдидларга, уларнинг гоҳ ошкора, гоҳ пинҳона кўринишдаги таъсирига бардош бериши амримаҳол. Буни кундалик ҳаётда учраб турадиган кўплаб воқеалар мисолида яққол кузатиш мумкин ва уларнинг қандай оғир оқибатларга олиб келишини узок тушунтириб ўтиришнинг хожати йўқ, деб ўйлайман. Ўтган йиллар давомида дунёда ва миңтақамизда рўй берган биз бевосита ўз бошимиздан кечирган воқеалар, мафкуравий жараёнларнинг ривожи бу хulosанинг тўғри эканини қайта – қайта исботламоқда.

Бугунги кунда ёшларимиз нафақат ўкув даргоҳларида, балки радио – телевидение, матбуот, Интернет каби воситалар орқали ҳам ранг баранг ахборот ва маълумотларни олмоқда. Жаҳон ахборот майдони тобора кенгайиб бораётган шундай бир шароитда болаларимизнинг онгини фақат ўраб – чирмаб, уни ўқима, буни кўрма, деб бир томонлама тарбия бериш, уларнинг атрофини темир девор билан ўраб олиш, ҳеч шубҳасиз, замоннинг талабига ҳам тўғри келмайди. Нега деганда, биз юртимизда очиқ ва эркин демократик жамият қуриш вазифасини ўз олдимизга қатъий мақсад қилиб қўйғанмиз ва йўлдан ҳеч

қачон қайтмаймиз.

Демак ана шундай янгиликлар, биз учун бегона бўлган ғоя ва мафкураларнинг кераклисими олиб, кераксизини инкор этиш, керак бўлса қарши туроалишимиз учун, ёшларимизда мафкуравий иммунитетни шакиллантиришимиз зарур.

Мафкуравий иммунитет - шахс, ижтимоий гурух, миллат, жамиятни турли заарали ғоявий таъсирлардан химоя қилишга хизмат қиласиган ғоявий-назарий қарашлар ва қадриятлар тизими. Иммунитет тиббий тушунча бўлиб, киши организмининг турли касалликлардан химоя қила олиш қобилиятидир.

Мафкуравий иммунитет тизимининг асоси – билимлар кўп. Шундай экан мафкуравий иммунитет тизимида билимлар обектив бўлиши воқейликни тўғри ва тўлиқ акс эттирилиши, Ватан ва миллат манъфаатлари билан узвий боғлиқ ҳолда инсон маънавиятини бойишига, жамият тараққиётiga хизмат қилиши лозим.

Мафкуравий тазиикларнинг олдини олиш учун биз ҳам фарзанд-ларимизни она ватанга муҳаббат, бой тарихимизга ота – боболаримизнинг мұқаддас динига садоқат руҳида тарбиялаш учун аввало уларнинг қалби ва онгода мафкуравий иммунитетни кучайтиришимиз зарур, токеъ ёшларимиз миллий ўзлигини шу билан бирга, дунёни чукур англайдиган, замон билан баробар қадам ташлайдиган инсонлар бўлиб этишсин.

Ёшларни ўз фикрига эга, турли маънавий хуружларга қарши тура олишга қодир бўлган, иродали, фидойи ва ватанпарвар инсонлар этиб, тарбиялашимиз зарур.

Маънавий ва маърифий тарғибот ишларининг таъсирчанлигини таъминлайдилган замонавий инфарматцион ва компютр технологияларини кенг жорий этиб, жамиятимизнинг мафкуравий иммунитетини кучайтиришга қаратилган самарали усул ва услублардан фойдаланишимиз керак.

Ёшларимизнинг маънавий оламида бўшлиқ вужудга келмаслиги учун уларнинг қалби ва онгода соғлом ҳаёт тарзи умуммиллий қадриятларга ҳурмат-эҳтиром яъни ватанпарварлик туйғусини болалик пайтидан бошлаб шакиллантиришимиз зарур.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч. Т.; “Маънавият” 2008 йил, 111- бет.
2. Эргашева Г.М. Ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда кўргазмали қуроллардан фойдаланиш (албом – ўқув-услубий қўлланма). – Т., 2008. – Б.20. 112

БОШҚАРУВ КАДРЛАР КОМПЕТЕНТЛИГИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МЕЗОНЛАРИ

*Атамуратов Мурат Утепбергенович
И.Каримов номидаги ТДТУ проректори,
сиёсий фанлари бўйича фалсафа доктори
(PhD), доцент atamuratov78@rambler.ru;
Телефон: (+94) 631-26-25*

Аннотация. Мақолада бошқарув кадрлар мухим стратегик ресурс эканлиги ва уларнинг компетентлиги билан боғлиқлиги ўрганилган. Компетентлик кадрлар фаолиятининг натижасини кўрсатувчи мезон эканлиги демократик жамият тараққиётининг мухим шарти сифатида қаралган. Ўзбекистон жамияти тараққиётининг янги босқичида кадрлар компетентлигини янада юксалтириш, унинг соҳалари, мезонлари ва йўналишлари таҳлил этилган. Хулоса ва таклиф тавсиялар ишлаб чиқилган.

Таянч сўзлар: компетентлик, демократик жамият ривожи, профессионал компетентлик, бошқарув кадрлари, бошқарув компетентлиги, кадрлар компетентлиги, компетентликни юксалтириш соҳалари, кўринишлари, кадрлар салоҳити, юксалтириш омиллари.

Ўзбекистонда демократик тараққиётининг ҳозирги босқичида давлат ва жамият ҳаётида рўй берадиган туб ўзгариш ва ислоҳотларнинг муваффакиятли амалга оширилиши, авваламбор, мустаҳкам билимга эга, Ўзбекистоннинг бугунги ташки ва ички сиёсати йўналишларини тушунадиган, таҳлил қила оладиган, унда ўзи ҳам фаол иштирок эта оладиган ташаббускор кадрларга боғлиқлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Янгиланаётган Ўзбекистонда замонавий жамият жадал суръатлар билан тараққий этаётган ижтимоий жараёнларни қамраб олар экан, масъул лавозимларда фаолият кўрсатаётган раҳбарлар зиммасига мураккаб ва масъулиятли вазифаларни юкламоқда.

Шу боис муҳтарам Президентимиз Ш.Мирзиёев бошқарув кадрлари юқори даражадаги профессионал ва бошқарув сифатларга эга бўлиши лозимлигига алоҳида эътибор қаратмоқда. Юртбошимизнинг фикрича, профессионализм бошқа мезонларга нисбатан иш ва фаолият билан боғлиқ энг асосий мезон ҳисобланиб, унга асосан шахснинг компетентлиги, омилкорлиги, яъни ўз ишини пухта ва сифатли бажариши, ҳар бир йўналишда юқори тежамкорликка ҳамда самарадорликка эришишни назарда тутувчи фазилатdir.

Компетентлик тушунчалик кенг тушунча бўлиб, у жамият ҳаётининг барча соҳалари билан боғлиқ ва кадрларга хос хусусиятларни, фазилатларни ўзида ифодалайди. Компетентлик тушунчалик бўйича турли хил қарашлар ва ёндашувлар мавжуд. Компетентлик деганда, кадрлар фаолиятини самарали ташкил этишда муайян натижага эришиш учун талаб этиладиган билим, тажриба ва кўникмаларнинг мавжудлиги ҳамда унинг аниқ соҳа йўналишлари бўйича намоён бўлиши тушунилади.

Ҳозирги глобаллашув шароитида бошқарув кадрларидан талаб этилаётган фазилатлар ҳар бир ишга масъулият билан ёндашиш, ўзига, миллатига, юрт равнақига ишонч ва юқсак ҳурмат туйғусига эга бўлиш, ўз атрофида соғлом фикрловчи, изланувчан, тадбиркор ва ишбилармон кишиларни жалб этишдан иборатдир. Шунингдек, раҳбарларга қўйилган яна бир талаб уларнинг қобилияти, инсофли ва диёнатли бўлиши лозимлиги билан изоҳланади. Бундан ташқари, "...ҳақиқий раҳбар, ҳақиқий етакчи одамларнинг бардошини синаш учун эмас, балки уларга муносаб шарт-шароит яратиб бериш, оғирини енгил қилиш учун раҳбар этиб тайинланади. Барча бўғиндаги раҳбарлар ўзининг одоб-ахлоқи ва маданияти билан ҳаммага ўрнак ва намуна бўлиши зарур" [1].

Ўзбекистондаги шиддат билан кечаетган янгиланиш жараёнлари бошқарув кадрларининг билим ва кўникмаларини ўзгараётган шароитларга мослаштириш, уларнинг профессионал ривожланишига янгича ёндашишни талаб этмоқда. Шу жихатдан олиб қараганда, бугунги раҳбар ўзига юклатилган вазифаларни амалга оширишда чуқур билимга, юқсак салоҳиятга, мамлакатнинг истиқболи тўғрисида янгича фикрлаш қобилиятига, ахборот-коммуникация технологиялар соҳасида етарли даражада билимга эга бўлмоғи зарур. Шунингдек, ундан етук шахс, жамоанинг самарали фаолият юритиши ва ривож топишига кўмак берувчи ҳамда унда ҳукм сураётган қадриятларга содик жамоа аъзоси, унинг ман-

фаатларини ҳимоя қилувчи ходим, таълим-тарбия берувчи, йўл-йўриқ кўрсатувчи, соғлом мухит яратувчи, ахлоқий фазилатларга бой устоз, замон талабларига жавоб берадиган, ўз касбини пухта эгаллаган, маҳорати такомиллаштирилган, доимо изланувчан ва интилевчан мутахассис, қатъий иродали раҳбар бўлиш талаб этилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев Олий Мажлисга Мурожаатномасидаги “Бугун ҳаётнинг ўзи биздан профессионал, тезкор ва самарали давлат хизмати тизимини шакллантириш, янгича фикрлайдиган, ташаббускор, эл-юргита садоқатли кадрларга кенг йўл очиш бўйича самарали тизим ишлаб чиқишини талаб этмоқда”, [2] деган концептуал фикри бошқарув кадрлар компетентлигининг шакланишини илмий-амалий жиҳатдан тадқиқ этиш лозимлигини кўрсатади.

Президентимиз Ш.М.Мирзиёев таъкидлаганидек, “Ҳаётнинг ўзи ва ҳалқнинг талаблари бизнинг олдимизга амалий ечимини топиш лозим бўлган янги ва янада мураккаб вазифаларни қўймоқда” [3]. Ҳаёт суръатларининг бекиёс тезлашуви ёки глобаллашуви раҳбар масъулиятини янада оширади. Раҳбар юқори даражада иқтисодий, маданий, маънавий, ҳукукий, диний, сиёсий билимларни эгаллаган бўлмоғи лозим. Акс ҳолда ўзи бошқараётган идоранинг ҳам иқтисодий, ҳам маънавий таназзулига сабабчи бўлиб қолиши мумкин.

Бугунги бошқарув кадрларнинг яна бир муҳим жиҳати унинг ижтимоий муносабатларга кириша олиш қобилиятидир. Агар раҳбар ўз жамоасидаги ходимлар билан намунали муоммала гириши киришмаса, кези келганда кечиримли бўлмаса, бошқарувда муаммога дуч келиши табиий ҳол. Ҳақиқий раҳбар ҳалқ ва жамият манфаатлари йўлида ўз ҳузур-ҳаловатларидан воз кечади, бу йўлда бутун вужудини, ҳаётини, керак бўлса жонини бағишлиади. Раҳбар ўз фаолияти давомида жамият тараққиётига ғов бўлиб турган коррупция, маҳаллийчилик, ошна-оғайнигарчилик, қариндош-урӯғчилик каби иллатларга йўл қўйса, бундай ҳолатларга муросасиз бўлолмаса кўзлаган эзгу мақсадларимизга эриша олмаймиз.

Шу нуқтаи назардан демократик тараққиётнинг янги босқичида замон талабларига жавоб берадиган янги бошқарув кадрлар тизимини яратишга ҳар қачонгидан кўпроқ эҳтиёж сезилмоқда.

Бошқарув кадрлари компетентлигини шакллантириш мезонлари:

1) “Давлат идоралари ҳалқ учун ишлаши керак” деган муҳим тамойил асосида фаолият олиб бориши. Бу давлат манфаатлари устуворлик тамойилларидан воз кечиш, унинг ўрнида давлатнинг бош ислоҳотчилик ролини ошириш натижасида инсон манфаатлари устуворлиги тамойилига ўтишни англатди.

2) Жамиятнинг иқтисодий негизида давлат мулки ягоналигига барҳам берилиди ва бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадиган мулкнинг хилма-хиллиги эътироф этилди. Хусусий мулк тан олинди ва қонун билан ҳимоя қилинадиган бўлди. Бу бошқарув кадрлар тизимининг янгиланиш ва модернизациялашишига иқтисодий асос бўлиб хизмат қилди.

3) Давлат ҳокимияти институтлари қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятининг мақсади мамлакатда инсон ҳуқуқ ва манфаатлари устуворлиги ҳамда “Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари” концепциясига ўтиш асослари белгилаб олинди. Бошқарув кадрларининг фаолияти ҳам ана шу мақсадларни амалга оширишга йўналтирилди ва унинг талабларига жавоб берадиган янги бошқарув кадрларини тайёрлашга қаратилган демократик ислоҳотлар амалга оширилди.

4) Ўзбекистон жамияти ижтимоий ҳаёти асослари тубдан ўзгаририлди ва янгича асосга ўтказилди. Бу бошқарув кадрлардан ана шу янгича асосга мос келадиган билим, қўнишка ва малака, дунёқараш, онг ва тафаккур кўнишкаларини тўлиқ ўзлаштиришни биринчи ўринга чиқаради. Албатта, уни ўзлаштириш ва амалга ошириш осон бўлаётгани йўқ. Бу эса сиёсий институтлар ҳамда мағкуралар ва фикрлар хилма-хиллигига асосланган янгича усуздаги бошқарувни амалга оширишни талаб этади, шунингдек, кадрлар зиммасига янги талаблар қўйғанлиги билан характерланади. Бошқарув кадрларда “Озод шахс, раҳбар шахсга хос бўлган мустақиллик тафаккури билан боғлиқ фазилатларни шакллантиришни тақозо этди”. Ушбу жараённинг ўзлаштирилиши ҳам бошқарув кадрлари тоифалари ўртасида осон кечмаганлиги исбот талаб этмайдиган ҳақиқат бўлиб, мамлакат истиқболи ва келажагини яратиш уларнинг зиммасига юксак маънавиятга эга бўлиш ва “Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари” деган дастурий ғояга оғишмай амал қилиш талабини қўяди. Бу миллий ва умуминсоний манфаатларни уйғун кўришни ва ҳар бир раҳбардан ўзи ёниб ва ўзгаларни ҳам ёндириб яшashi, фаолият кўрсатиши зарурлигини талаб қиласи.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев жорий йил 24 январдаги Олий Мажлисга Мурожаатномасида “Биз, Ўзбекистонни ривожланган мамлакатга айлантиришни мақсад қилиб кўйган эканмиз, бунга фақат жадал ислоҳотларни амалга ошириш, илм-маърифат ва инновацияни кенг равнақ топшириш билан эриша оламиз. Бунинг учун, аввалимбор, ташаббускор ислоҳотчи бўлиб майдонга чиқадиган, стратегик фикр юритадиган, билимли ва малакали янги авлод кадрларини тарбиялашимиз зарур. Шарқ донишмандлари айтганидек, “Энг катта бойлик – бу ақл-заковат ва илм, энг катта мерос – бу яхши тарбия, энг катта қашшоқлик – бу билимсизликдир!”. Шу сабабли ҳаммамиз учун замонавий билимларни ўзлаштириш, чинакам маърифат ва юксак маданият эгаси бўлиш узлуксиз ҳаётий эҳтиёжга айланиши керак. Тараққиётга эришиш учун рақамли билимлар ва замонавий ахборот технологияларини эгаллашимиз зарур ва шарт. Бу бизга юксалишнинг энг қисқа йўлидан бориш имкониятини беради”, деб таъкидлаган эди [4].

“Давлат идоралари халқ учун ишлаши керак” деган муҳим тамойил бошқарув кадрларининг фаолиятини конституция асосида янгича амалда ташкил этишни тақозо этмоқда. Шу боис, муҳтарам Президентимизнинг кўрсатмасига биноан бошқарув кадрлари кўпроқ халқ билан мулоқот қилиб, уларнинг муаммоларини бевосита жойида ҳал этиш чораларини кўрмоқда. Бошқарув кадрлари замонавий ахборот-коммуникация ютуқларидан, электрон ҳукумати тизимларидан ҳамда давлат хизмати агентлиги соҳасида ташкил этилаётган хизмат кўрсатиш воситасидан ўз фаолиятини ташкил этишда кенг фойдаланиши уларнинг иш самарадорлигини оширишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Янги Ўзбекистонни вужудга келтириш сиёсатининг амалга оширилиши бошқарув кадрлари олдига мутлақо янги вазифаларни кўйди. Давлат ҳокимиятини номарказлаштириш маҳаллий ҳокимликларнинг ваколатларини кенгайтириш борасида амалга оширилаётган ислоҳотлар бошқарув кадрлар тизимининг янада модернизациялашиш жараёнлари амалга ошаётганлигидан далолат беради.

Хулоса қилиб айтганда, биринчидан, янгиланаётган Ўзбекистонда давлат ва жамият бошқаруви соҳасида амалга оширилаётган демократик ўзгаришлар ижтимоий ҳаёт соҳаларининг тубдан ўзгаришига асос бўлмоқда. Мукаммал ва самарали бошқарув тизимини яратиш эса ҳар бир бошқарув кадрларига янгича талабларни қўймоқда.

Иккинчидан, бугунги бошқарув кадрлари ўз мутахассислиги билан боғлиқ бўлган билими давлат ва жамият бошқаруви соҳасида раҳбарликни амалга ошириш учун етарли эмас. Замон эса улардан тегишли соҳалар бўйича раҳбарлик ва бошқарув маҳоратига, муаммоларни ўз вақтида ҳал қилиб, уларнинг оқибатларини бартараф этиш қобилиятига, очиқлик ва ҳисоб бериш масъулиятига, юқори даражадаги билим ва кўникмаларга эга бўлиш заруриятини талаб қилмоқда.

Учинчидан, бугунги раҳбар ва бошқарув кадрлари “Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сарі” дастурий ғоя тўғрисида ва умуммиллий манфаатлар, мамлакатнинг истиқболи тўғрисида янгича фикрлаши, янги ғоялар ҳамда раҳбар кадрлар янгича онг ва тафаккурнинг жамият ривожланишини таъминлашда муҳим омил эканлигини чуқур англашини тақозо этмоқда.

Тўртинчидан, бугунги бошқарув кадрлари тизимининг модернизациялашиши кадрларда ташаббускорлик кўрсатиш, ислоҳотчи бўлиб майдонга чиқиш, стратегик фикр юритиши, илфор ғояларни қўллаб-қувватлаш, замонавий бошқарув усулларини қўллашда технологиялар ҳамда ахборот-коммуникация тизимларидан кенг фойдаланиши талаб қилмоқда.

Бешинчидан, бугунги кун доимий равишида изланиши, янгилик яратиш заруриятини юзага келтирди. Ҳар бир бошқарув кадрлари ўзи масъул бўлган соҳани ўрта ва узоқ истиқболда ривожлантириш бўйича аниқ режа ва дастурларга эга бўлиши, ўзига ишониб топширилган соҳада давлат сиёсатини амалга оширишни таъминлаши ва якуний натижа учун тўлиқ жавобгарлик масъулиятини қалбан ҳис этиши шарт.

Олтинчидан, бугунги замонавий раҳбар ватанпарвар бўлмоғи, ҳалол-пок, эл-юртга содик кадрларни қўллаб-қувватлаши ва уларнинг давлат ва жамият бошқаруви соҳасида фаолият юритишига кенг йўл очиб бериш фазилатига эга бўлмоғи керак. Шундагина ҳаётимизда учраб турган ҳам раҳбар, ҳам бошқарув кадрлари фаолияти билан боғлиқ бўлган қусурларнинг олди олинади. Замоннинг бошқарув кадрларига қўяётган асосий талаби ҳам ана шу ғояда намоён бўлади.

Шу билан бирга, бошқарув кадрлари юқорида санаб ўтилган янгича талабларга, тамой-

илларга жавоб бериш маҳоратига ҳамда янгича тафаккурга ва дунёқарашга эга бўлиши шарт. Негаки, ана шундай талаблар асосида иш олиб бориш халқимиз ҳаёти фаровонлигини таъминлашга хизмат қилади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Тартиб-интизом ва масъулиятни кучайтириш, жиноятчиликнинг олдини олиш муҳитини мустаҳкамлаш – ҳукуқбузарлик профилактикаси самарадорлигининг асосий омили. // <http://uza.uz>. 15-11-2019.
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси // <http://uza.uz>. 22-12-2017.
3. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. –Т.: Ўзбекистон, 2017. 10 бет.
4. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг 2020 йил 24 январь куни Олий Мажлисга навбатдаги Мурожаатномаси. “Халқ сўзи” газетаси, 25.01.2020 й. № 19 (7521) сон. 2-бет.

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 20-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

(5-қисм)

Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳих: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 30.09.2020

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000